

D E C I Z I E

31 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Sveatoslav Moldovan
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Farm Meat Processing” și Societatea pe Acțiuni „Carmez”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Farm Meat Processing” și Societatea pe Acțiuni „Carmez” împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” cu privire la anularea actelor administrative,

împotriva deciziei din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul depus de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, a fost casată hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o hotărâre nouă,

c o n s t a t ă:

La 23 august 2018, SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” cu privire la anularea actelor administrative.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantele au invocat că începând cu luna mai 2017, SA „Apă-Canal Chișinău” a adoptat față de un număr de circa 100 de agenți economici din mun. Chișinău, o poziție discriminatorie și anticoncurențială de aplicare selectivă a legii la stabilirea tarifelor pentru recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți.

Au menționat că în luna aprilie a anului 2017, au recepționat de la SA „Apă-Canal Chișinău” notificările nr.1200/4411 (SA „Carmez”) și nr. 1200/4252 (SRL „Farm Meat Processing”) din 27 martie 2017 privind rezilierea unilaterală de SA „Apă-Canal Chișinău” a contractelor de recepționare și preepurare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți nr. 20-13/12231 din 30 decembrie 2010 încheiat între SA „Apă-Canal Chișinău” și SA „Carmez” și nr. 4-364-34/57ps din 4 iulie 2013 încheiat între SA „Apă-Canal Chișinău” și SRL „Farm Meat Processing”.

Reclamantele au susținut că prin notificările enunțate au fost informate că colaborarea referitoare la recepționarea de SA „Apă-Canal Chișinău” a apelor uzate vor fi reglementate prin semnarea unui acord bilateral, care nu a fost semnat cu SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”, deși au fost înaintate în scris solicitări în acest sens.

Ulterior, în luna iulie a anului 2017 au recepționat de la SA „Apă-Canal Chișinău” notificările nr. 1200/9710 și nr. 1200/9721 din 10 iulie 2017, prin care au fost informate că conform deciziei Consiliului SA „Apă-Canal Chișinău” din 12 iunie 2017 pentru agenții economici, de la care, pe parcursul anului 2017 nu s-au preluat probe de apă uzată, calculele vor fi efectuate conform coeficientului aplicat anterior, până la prelevarea probelor noi. Totodată, pentru agenții economici de la care s-au preluat probe pe parcursul anului 2017, se vor aplica, până la finele anului curent, conform coeficienților expuși în tabel”.

Societățile au relatat că actele administrative la care se referă SA „Apă-Canal Chișinău” în înștiințările sale, prin care îi obligă, în mod discriminatoriu față de alți agenți economici din mun. Chișinău, la plata „tarifelor diferențiate”, nu au fost puse la dispoziție, iar pretinsele tarife continuă să fie încasate.

Au solicitat anularea facturilor fiscale eliberate de SA „Apă-Canal Chișinău” în privința SA „Carmez” seria AAE nr. 7211789 din 31 iulie 2018 în sumă de 12 908,06 de lei și seria AAE nr. 7211783 din 31 iulie 2018 eliberată în privința SRL „Farm Meat Processing” în sumă de 89 351,06 de lei.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” a fost admisă și au fost anulate facturile fiscale eliberate de SA „Apă-Canal Chișinău” în privința SA „Carmez” seria AAE nr. 7211789 din 31 iulie 2018 în sumă de 12 908,06 de lei și seria AAE nr. 7211783 din 31 iulie 2018 eliberată în privința SRL „Farm Meat Processing” în sumă de 89 351,06 de lei.

La 13 decembrie 2018, SA „Apă-Canal Chișinău” a declarat apel împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de SA „Apă-Canal Chișinău”, a fost casată hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o hotărâre nouă, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”.

La 11 aprilie 2019, SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” au depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 16 mai 2019, SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” au depus cerere de recurs motivată împotriva deciziei din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului au invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, deoarece a fost interpretată în mod eronat legea, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” au reiterat motivele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar au indicat că instanța de apel eronat a aplicat Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, precum și a aplicat selectiv probele administrate și anexate la dosar.

Astfel, se deduce că Consiliul SA „Apă-Canal Chișinău” în cadrul ședinței din 12 iunie 2017 a depășit atribuțiile ce îi revin, stabilind ilegal și neîntemeiat anumiți coeficienți.

Recurentele au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin referința din 26 aprilie 2019, SA „Apă-Canal Chișinău” a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu prevederile art. 244 alin. (1) și 245 alin. (1) Cod administrativ al Republicii Moldova, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin. (1) Cod administrativ al Republicii Moldova, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 10 aprilie 2019, fiind expediată în adresa părților la 13 mai 2019 (f.d. 12, vol.II), însă la dosar nu sunt anexate probe care ar confirma data recepționării de către recurente a copiei deciziei recurate.

Prin urmare, recursul declarat de SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” la 11 aprilie 2019, este depus în termen.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Examinând materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe din următoarele considerente.

Conform art. 1 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, în vigoare la data adresării și examinării prezentei acțiuni, contenciosul administrativ ca instituție juridică are drept scop contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

Conform dispozițiilor art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă,

sau nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 26 alin. (1) lit. a) al Legii contenciosului administrativ, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii, iar conform prevederilor art. 25 alin. (1) lit. b) al Legii contenciosului administrativ, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă o hotărâre de admitere a acțiunii și de anulare, în tot sau în parte, a actului administrativ.

Pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit că la 30 decembrie 2010 SA „Apă-Canal Chișinău” și SA „Carmez” au încheiat contractul nr. 20-13/12231 privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, iar la 4 iulie 2013 între SA „Apă-Canal Chișinău” și SRL „Farm Meat Processing” a fost încheiat contractul nr. 4-364-34/57ps.

S-a constatat că prin notificările nr. 1200/4411 și nr. 1200/4252 din 27 martie 2017, SA „Apă-Canal Chișinău” a informat SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing” că contractele privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți nr. 20-13/12231 din 30 decembrie 2010 și nr. 4-364-34/57ps din 4 iulie 2013 se reziliază, iar din 1 mai 2017, raporturile de recepționare și evacuare a apelor uzate vor fi reglementate suplimentar prin semnarea unui acord bilateral. (f.d. 10-11, vol.I)

La fel, s-a stabilit că un acord bilateral între SA „Apă-Canal Chișinău”, SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing” nu a fost semnat până în prezent.

Este cert și faptul că în lipsa contractelor de recepționare și preepurare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, SA „Apă-Canal Chișinău” a emis în adresa SA „Carmez” factura fiscală seria AAE nr. 7211789 din 31 iulie 2018 în sumă de 12 908,06 de lei și în privința SRL „Farm Meat Processing” factura fiscală seria AAE nr. 7211783 din 31 iulie 2018 în sumă de 89 351,06 de lei. (f.d. 15-16, vol.I)

Totodată, se atestă că actele administrative contestate de SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing” sunt facturile fiscale cu privire la serviciile de canalizare în cazul depășirii normelor CMA (cu aplicarea tarifului diferențiat) din luna iulie 2018.

La 7 august 2018, SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing” s-au adresat SA „Apă-Canal Chișinău” cu cerere prealabilă nr.42, înregistrată sub nr. 20/80807-4975, prin care au solicitat de la SA „Apă-Canal Chișinău” anularea facturilor fiscale eliberate în privința SA „Carmez” seria AAE nr. 7211789 din 31 iulie 2018 în sumă de 12 908,06 de lei și seria AAE nr. 7211783 din 31 iulie 2018 eliberată în privința SRL „Farm Meat Processing” în sumă de 89 351,06 de lei. (f.d. 17, vol.I)

Tot materialul probator al cauzei dovedește că potrivit scrisorii nr.1200/11268 din 21 august 2018, SA „Apă-Canal Chișinău” a informat SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing” că conform rezultatelor probelor de ape uzate deversate în sistemul public de canalizare și prelevate la 13 iulie 2018 din căminul de control a SRL „Farm Meat Processing”, s-a depistat o depășire a indicilor normativi înregistrați. Cu referire la indicatorii de calitate a apelor uzate deversate de SA „Carmez”, în conformitate cu rezultatele probelor de ape uzate deversate în sistemul public de canalizare și prelevate la 5 iulie 2018, s-a constatat o depășire a

concentrației maxim admisibile CMA pentru apele uzate evacuate, pentru care au fost aplicate tarife diferențiate. În cazul depășirii normativelor CMA, se va aplica tariful diferențiat conform prevederilor art.22 alin.(17) și (18) al Legii nr.303 din 13 decembrie 2013 privind sistemul public de alimentare cu apă și canalizare și va servi temei pentru eliberarea facturilor fiscale spre plată. (f.d.18, vol.I)

Iar, la baza emiterii facturilor fiscale de SA „Apă-Canal Chișinău” a stat procesul-verbal nr.2 al ședinței Consiliului SA „Apă-Canal Chișinău” din 12 iunie 2017, prin care s-a hotărât că pentru agenții economici, de la care, pe parcursul anului 2017 nu s-au preluat probe de apă uzată, calculele vor fi efectuate conform coeficientului aplicat anterior până la prelevarea probelor noi. Pentru agenții economici de la care s-au preluat probe pe parcursul anului 2017 se vor aplica până la sfârșitul anului curent următorii coeficienți: coeficientul efectiv K10, coeficientul ce urmează a fi aplicat până la finele anului 2017 K=5. (f.d. 12)

Astfel, depunând la 23 august 2018 cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău”, SA „Carmez” și SRL „Farm Meat Processing” au solicitat anularea facturilor fiscale eliberate de SA „Apă-Canal Chișinău” în privința SA „Carmez” seria AAE nr. 7211789 din 31 iulie 2018 în sumă de 12 908,06 de lei și seria AAE nr. 7211783 din 31 iulie 2018 eliberată în privința SRL „Farm Meat Processing” în sumă de 89 351,06 de lei.

Fiind investită cu examinarea cauzei și având ca obiect anularea facturilor fiscale, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii acțiunii în contencios administrativ depusă de SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”.

Judecând apelul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia admiterii cererii de apel, casării hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, de respingere a acțiunii în contencios administrativ, depusă de SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile Codului de procedură civilă, care reglementează probele și probațiunea, art. 2 alin. (1) lit. a), c) și alin. (2) și art. 17 lit. a), g) și j) ale Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, pct. 6 și 8 ale Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013, precum și pct. 65 lit. a), j) și n) și 10 ale Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin hotărârea ANRE nr. 271 din 16 decembrie 2015, art. 47 a Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului.

Instanța de apel a susținut că SA „Apă-Canal Chișinău” a prelevat probe de ape uzate din căminul de control, de la baza de producere din str. Muncești 121, mun. Chișinău, fiind întocmit și Raportul de prelevare a probelor de ape uzate nr. 3764.

Astfel, conform rezultatelor din laborator a probelor de pe ape uzate și Raportului de încercări nr. 841 din 9 iulie 2018 se atestă că SRL „Farm Meat Processing” deversează ape uzate, ce depășesc normativele CMA aprobate de Hotărârea Guvernului nr. 950/2013, iar potrivit rezultatelor de laborator a probelor de ape uzate și Raportului de încercări nr. 803 din 12 iulie 2018, se atestă că SA

„Carmez” deversează ape uzate, ce depășesc normativele CMA aprobate prin Hotărârea Guvernului 950/2013. (f.d. 111, verso)

Pe cale de consecință, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că depășirea normativelor CMA aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 950/2013 de SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”, consumatorilor întemeiat li s-a întocmit și înaintat spre plată facturile fiscale contestate, or, în Anexele nr. 1 la facturile fiscale, calculul tarifului diferențiat, reprezintă proporția dintre rezultatele investigațiilor de laborator a probei prelevate de facto și normativele CMA, în conformitate cu art. 22 (18) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare.

Instanța de recurs constată, însă, că deși la soluționarea speței au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la netemeinicia hotărârii primei instanțe sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

Conform art.13¹ din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală din 24 octombrie 2002, reglementarea tarifelor la serviciile publice de gospodărie comunală furnizate/prestate în mod centralizat este prerogativa ANRE și a autorităților administrației publice locale, cu respectarea reglementărilor în vigoare.

În baza pct. 5 din Hotărârea nr.767 din 11 august 1997 cu privire la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, ANRE îndeplinește funcția de elaborare și prezentare spre aprobarea Guvernului a metodologiei de calculare a tarifelor la energia electrică, termică și gaze; supravegherea corectitudinii calculării tarifelor și aprobarea lor în conformitate cu condițiile prevăzute în licențele pentru producerea, transportarea, distribuția și furnizarea energiei electrice, energiei termice și gazelor, astfel încât titularii de licențe să opereze pe piață în baza eficienței economice și tehnice, a solvabilității financiare și a satisfacerii cererii consumatorilor.

Potrivit pct.51 din Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu nr. 741 din 18 decembrie 2014, operatorul prezintă solicitarea de modificare a tarifelor în termen de până la 1 martie a fiecărui an calendaristic, iar pct. 50, lit. a)-c) din aceeași hotărâre, prin care a fost aprobată Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă tehnologică, de alimentare cu apă potabilă, pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate se determină de către operatori, pentru fiecare an de reglementare „n” în conformitate cu prezenta Metodologie, și se prezintă: Consiliilor locale – pentru examinare și aprobare, și Agenției - spre examinare, avizare și aprobare, a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă și pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș.

În temeiul, pct.3 din Hotărârea nr.203 din 19 mai 2017 privind aprobarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate prestat de SA „Apă-Canal Chișinău”, s-au aprobat tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate prestat

de SA „Apă-Canal Chişinău”, pentru consumatorii non casnici în mărime de 11,17 lei/m³.

La rândul său, art.7 lit. k) al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, ANRE aprobă tarife pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică furnizat de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș.

Astfel, în accepțiunea art.22 alin. (18) al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, în cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO 5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarife diferențiate, calculate proporțional cu indicii normativelor indicate, conform condițiilor contractuale, iar în lipsa acestor clauze în contractul obligatoriu - conform modalității stabilite prin Legea nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului și prin alte acte normative în vigoare.

Raportând la caz normele sus-citate în coroborare cu constatările expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că la moment, unicul operator ce prestează serviciul public de alimentare cu apă și canalizare în or. Chişinău este SA „Apă-Canal Chişinău”, iar unicul act normativ ce reglementează aplicarea tarifelor pentru serviciile de canalizare și epurare a apelor uzate este Hotărârea ANRE nr. 741 din 18 decembrie 2014, prin care a fost aprobată Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate.

Reieșind din faptul că ANRE este unicul organ de a dispune de dreptul de a aproba tarife pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică furnizat de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, se deduce că SA „Apă-Canal Chişinău” nu este împuternicită cu astfel de atribuții.

Instanța de recurs decelează că având în susținere art. 22 alin. (18) al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 citat supra, se constată că SA „Apă-Canal Chişinău” ar fi în drept să calculeze tarife diferențiate, exclusiv în următoarele cazuri: existența unui contract semnat între părți și conform modalității stabilite prin Legea privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998.

Astfel, conținutul art. 22 alin. (18) al Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, invocat de SA „Apă-Canal Chişinău” la calcularea tarifelor diferențiate pentru depășirea concentrațiilor maxime admise în apele uzate, este interpretat eronat și aplicat selectiv, aceasta deoarece se face trimitere doar la sintagma „calculată proporțional cu indicii normativelor indicate”, fără a lua în considerație continuarea sintagmei „conform condițiilor contractuale”, frază care reprezintă un tot întreg.

În sensul normelor enunțate este de înțeles că SA „Apă-Canal Chişinău” nu se încadrează în niciuna din aceste două situații prevăzute la art. 22 alin. (18) al Legii nr. 303 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, or, în lipsa unui contract valabil privind recepționarea și prepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, SA „Apă-Canal Chişinău” urma să aplice prevederile Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului, care

prevede expres că plata pentru poluarea mediului se efectuează la bugetul de stat și nicidecum în bugetul unei societăți pe acțiuni, precum la caz, este SA „Apă-Canal Chișinău”, respectiv prevederile Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare sunt aplicate de societatea intimată în mod incorect.

În așa condiții, în conformitate cu art. 220 Cod civil, factura fiscală este lovită de nulitate, deoarece contravine principiului legalității și la emiterea acestui act nu se respectă legislația în vigoare aplicabilă acestui act.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție atestă corectă soluția instanței de fond cu privire la anularea, ca fiind ilegale, facturile fiscale eliberate de SA „Apă-Canal Chișinău” înaintate spre plată SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”, cu titlu de tarife diferențiate pentru depășirea concentrațiilor maxime admise în apele uzate constituie o încălcare evidentă a legislației în vigoare, mai concret o aplicare incorectă a Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, pe când aplicabile cazului sunt prevederile Legii privind poluarea mediului.

Este de reținut faptul că în facturile fiscale ce constituie obiect al prezentului litigiu, SA „Apă-Canal Chișinău” eronat face trimitere la contractele nr. 461033/33 și 437434/33, or, la capitolul recepționării și preepurării apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți între SRL „Farm Meat Processing”, SA „Carmez” și SA „Apă-Canal Chișinău”, a existat un singur contract privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți sub nr. 20-13/12231 din 30 decembrie 2010, și respectiv, nr.4-3634-34/57ps din 4 iulie 2013 unde la concret a fost stabilită modalitatea de calcul, coeficientul și condițiile de plată pentru serviciul de recepționarea și preepurarea apelor uzate.

Astfel, în conformitate cu prevederile pct. 4.1 ale contractelor nominalizate s-a stabilit modalitatea de calcul pentru recepționarea și preepurarea apelor uzate deversate de la consumator cu concentrații majorate ale poluanților, cu coeficientul 0,5 la tarif.

Respectiv, anume în baza acestor contracte SA „Apă-Canal Chișinău” își asuma obligația de a recepționa și preepurarea apele uzate deversate de agent, lunar prin intermediul evacuatoarelor la coeficientul strict stabilit în contract, de 0,5 la tarif.

În pofida existenței acestui contract nominalizat supra, cu obligațiunile și responsabilitățile inserate în clauzele sale, operatorul SA „Apă-Canal Chișinău” așa și nu și-a respectat obligațiunile contractuale asumate, neavând capacitatea necesară pentru recepționarea și preepurarea apelor uzate de canalizare deversate, fiind în imposibilitatea îndeplinirii serviciilor asumate.

După cum a constatat și prima instanță în hotărârea adoptată, la moment se determină cu certitudine că SA „Apă-Canal Chișinău” nu are niciun temei legal și niciun temei contractual în baza căruia ar avea dreptul să calculeze alte sume cu titlu de tarife diferențiate, precum și să modifice tarifele diferențiate pentru livrarea și recepționarea apelor uzate, până la semnarea noului contract, respectiv, facturile fiscale contestate poartă un caracter neîntemeiat și contravine Legii cu privire la poluarea mediului nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998.

Prin urmare, reieșind din prevederile Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013, la care însăși a făcut trimitere SA „Apă-Canal Chișinău” pe parcursul examinării cauzei, s-a constatat că furnizorul de servicii SA „Apă-Canal Chișinău” obligatoriu urma să semneze un contract separat privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți cu consumatorii SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”, în care urma să opereze în mod bilateral plata pentru preepurarea apelor uzate, inclusiv coeficientul la tarif, fapt prevăzut la art. 22 alin. (18) al Legii, care expres prevede obligativitatea stabilirii relațiilor contractuale la acest capitol.

Or, numai în astfel de condiții, facturile fiscale urmau să fie înaintate SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” spre achitare, doar după semnarea unui astfel de contract, iar o eventuală solicitare privind executarea unei obligațiuni de plată a unui serviciu public în lipsa unui temei juridic, a unui contract, constituie o ilegalitate evidentă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră important de a menționa că la moment niciun act normativ nu reglementează metodologia de calcul a tarifelor diferențiate, iar SA „Apă-Canal Chișinău” având calitatea de unic prestator de servicii pe piața serviciilor de alimentare cu apă și recepționare a apelor uzate, a impus spre plată SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” în baza facturilor fiscale, tarife inechitabile a căror sume variază de la o lună la alta și de la agent economic la un alt agent economic, într-un mod discriminatoriu.

Incidente sunt și constatările Consiliului Concurenței menționate în decizia nr. APD-61 din 4 decembrie 2017, prin care SA „Apă-Canal Chișinău” i-a fost aplicată o amendă în mărime de 767 048,51 de lei pentru calculul incorect al tarifelor diferențiate pentru depășirea concentrațiilor maxime admise în apele uzate, pentru încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1), (2) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, prin faptul impunerii agentului economic a tarifului diferențiat pentru serviciul de recepționare în sistemul municipal de canalizare a apelor uzate în baza Legii nr. 303 din 12 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, fapt absolut inadmisibil, deoarece aplicabile speței sunt prevederile Legii cu privire la poluarea mediului nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998, iar decizia Consiliului Concurenței a dat un răspuns prompt la litigiul supus judecătii. (f.d. 21-35, vol.I)

Mai mult, s-a constatat că SA „Apă-Canal Chișinău” fiind unicul operator ce prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în or. Chișinău, aplică discriminatoriu tarifele în mod diferit față de agenții economici în lipsa unui contract privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți și impune în mod abuziv altor întreprinderi de același nivel tarif diferențiat pentru serviciul de recepționare în sistemul municipal de canalizare a apelor uzate, fapt absolut inadmisibil, în condițiile Legii cu privire la poluarea mediului.

Suplimentar, în decizia Consiliului Concurenței se menționează și faptul că anterior SA „Apă-Canal Chișinău” a fost preavizat și de Consiliul Administrativ al Agenției Naționale pentru Protecția Consumatorilor, care prin hotărârea nr. CCE-34-11/45 din 12 iulie 2012 a constatat ca ilegale acțiunile SA „Apă-Canal

Chișinău” privind impunerea și înaintarea plăților suplimentare mărite pentru preepurarea apelor uzate cu încălcarea prevederilor art. 6 lit. a) a Legii nr. 110 din 30 iunie 2000 cu privire la protecția concurenței, astfel această încălcare abuzivă fiind depistată încă începând cu anul 2012. (f.d. 34, vol.I)

Este important a fi subliniat faptul că SA „Apă-Canal Chișinău” prin facturile fiscale emise impune în mod abuziv unele tarife diferențiate enorme, în lipsa unui contract și în lipsa reglementării de către un anumit act normativ în vigoare a metodologiei de calcul a tarifelor diferențiate, respectiv dă dovadă de un abuz de poziție dominantă și ca urmare încalcă prevederile art. 11 a Legii concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, fiind impusă o practică de exploatare anticoncurențială manifestată prin emiterea unor facturi fiscale nejustificate, mai mult, obligativitatea existenței relațiilor contractuale cu certitudine este stabilită de decizia Consiliului Concurenței.

În speță, nu pot fi reținute argumentele SA „Apă-Canal Chișinău” întemeiate pe Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisarii de apă pentru localități urbane, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013 și pe dispozițiile Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013 și a contractelor încheiate cu consumatorii vizați în speță, însă este important de reținut ca în toate aceste acte normative indicate cu certitudine nu este stabilită la concret modalitatea și coeficientul de calculare a tarifelor diferențiate pentru serviciile de preepurare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, în actele menționate se constată niște noțiuni generale fără nominalizarea coeficientului de calculare a tarifelor la concret, iar toate referirile făcute de către societatea intimată asupra acestor norme sunt neîntemeiate.

Respectiv, instanța de recurs consideră oportun de a remarca că actele normative în vigoare din Republica Moldova nu reglementează noțiunea de „tarif majorat” și nu prevăd metodologia de calculare, aprobare și aplicare a unui astfel de „tarif majorat”.

Un alt aspect, Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisarii de apă pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 950 din 25 noiembrie 2013 nu prevede procedura, regulile, periodicitatea de prelevare a probelor de apă uzată pentru investigațiile de laborator și de monitorizare a calității apelor uzate industriale evacuate în sistemul public de canalizare al localității; nu este specificat numărul de probe necesar pentru prelevare și investigații de laborator pentru calcularea corectă a plății pentru evacuarea și epurarea apelor uzate cu concentrații de poluanți ce depășesc limitele admisibile și recuperarea cheltuielilor suportate de operatori; nu reglementează modalitatea și termenele de păstrare, transportare a probelor de apă uzată, inclusiv a celor de rezervă, destinate verificărilor suplimentare cu participarea reprezentanților operatorului și a agentului economic; nu reglementează modul și termenele de contestare a legalității actelor întocmite de operator ce confirmă prelevarea nemijlocită a probelor de apă uzată industrială pentru investigații de laborator; nu prevede modalitatea și termenele de informare a agenților economici despre rezultatele investigațiilor de laborator a apelor uzate prelevate, precum și de contestare a actelor ce atestă rezultatele analizelor de laborator respective, nu

prevede subiecții care sunt în drept să efectueze nemijlocit analizele de laborator ale apelor uzate industriale evacuate în sistemele de canalizare ale localităților, nu este stabilită modalitatea de determinare și selectare a indicatorilor de calitate din apele uzate industriale evacuate de către aceștia, anume specifici domeniului activităților acestora, care necesită a fi supuși spre verificări de laborator, nu sunt explicate clar metodologiile, mecanismele de calcul ale concentrațiilor maximal-admisibile (CMA) și ale deversărilor maximal admisibile (DLA) ale indicatorilor de calitate ale substanțelor poluante din apele uzate evacuate în sistemele de canalizare ale localităților și în emisare.

Ca urmare, în cazul în care operatorul nu a încheiat cu agentul economic un contract privind evacuarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații de poluanți ce depășesc normele stabilite, aprobate în modul stabilit, ce prevede aplicarea tarifelor diferențiate, atunci potrivit prevederilor art. 9 și art. 14 alin. (1) și (3) din Legea 1540 – XIII privind plata pentru poluarea mediului, subiecții care admit deversări de poluanți cu depășirea normativelor stabilite sunt obligați să calculeze și să achite de sine stătător plățile pentru poluarea mediului în bugetul de stat.

În susținerea celor expuse, instanța de recurs consideră inherent de a relatea și conținutul art. 14 din Legea nr. 1540, care la rândul său stabilește că subiecții prezentei legi sunt obligați să calculeze de sine stătător plățile pentru poluarea mediului prevăzute la art. 6, 9 și 10, să achite la bugetul de stat plățile corespunzătoare și să prezinte Serviciului Fiscal de Stat darea de seamă respectivă, utilizând, în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică în condițiile stipulate la art.187 alin (2¹) din Codul fiscal. Forma și modul de completare a dării de seamă se aprobă de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Prin urmare, este necesar de a menționa că dispozițiile legale menționate, sunt aplicabile relațiilor dintre agentul economic și stat, și nu relațiilor între doi agenți economici.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ punctează că prin scrisorile SA „Apă-Canal Chișinău” nr. 1200/9721 și nr. 1200/9710 din 10 iulie 2017, a fost reziliat contractul încheiat cu SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, din motiv că volumul substanțelor în suspensie a apei uzate, depășește normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare.

În acest context, s-a indicat că fără a aduce atingere clauzelor contractului de furnizare a serviciului de alimentare cu apă și de evacuare a apelor uzate, au fost atenționați SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” că începând cu 1 mai 2017, raporturile de recepționare și evacuare a apelor uzate, vor fi reglementate suplimentar prin semnarea unui acord bilateral. (f.d. 1010-11, 13-14)

Astfel, instanța de recurs complinește că prima instanță justificat a remarcat că deși, au fost reziliate contractele privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți nr. 20-13/12231 din 30 decembrie 2010, și respectiv, nr.4-3634-34/57ps din 4 iulie 2013, SA „Apă-Canal Chișinău” a prestat în continuare serviciile date, astfel de către ambele părți a fost acceptată continuitatea acestor relații contractuale fără anumite obiecții, până la semnarea noului acord bilateral.

Finalmente, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că neavând încheiat un contract suplimentar privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, SA „Apă-Canal Chișinău” urma să aplice la caz, prevederile Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului, întrucât contractele încheiate cu consumatorii, nu prevăd formula și metodologia de calcul a tarifelor diferențiate, iar serviciul menționat în facturile fiscale contestate, în baza căruia se percepe tariful diferențiat, în fapt nu este prestat de SA „Apă-Canal Chișinău”.

Aderent, este important a specifica că relația operator-consumator este reglementată în exclusivitate în baza unui contract, or, furnizorul de servicii, SA „Apă-Canal Chișinău” în mod obligatoriu urma să semneze un contract privind recepționarea și preepurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți cu consumatorii SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez” unde urma să se opereze în mod bilateral plata pentru preepurarea apelor uzate, iar în lipsa noului contract, raporturile de recepționare și evacuare a apelor uzate urmează a fi reglementate prin contractele emise anterior.

Se atestă că instanța de apel în susținerea soluției de respingere a acțiunii nu a stabilit exact care a fost modalitatea de calcul a tarifului diferențiat înaintat spre plată SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”, dar, a invocat precum că tarifele diferențiate în contextul prevederilor legale citate supra, pentru deversarea/recepționarea apelor industriale uzate cu poluanți ce depășesc limitele normative concentrațiile maxim admisibile (CMA), nu cad sub incidența tarifelor reglementate de către ANRE.

Or, ANRE este unicul organ de a dispune de dreptul de a aproba tarife pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică furnizat de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, mai mult este prerogativa ANRE și a autorităților administrației publice locale, de a reglementa tarifele la serviciile publice de gospodărie comunală furnizate/prestate în mod centralizat, cu respectarea reglementărilor în vigoare.

Astfel, rezultă că ANRE aprobă tarife pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică furnizat de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș.

Așa fiind, față de considerentele expuse și în raport cu dispozițiile citate, se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea în contencios administrativ cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când hotărârea primei instanțe a fost adoptată legal, în limitele competenței, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii în contencios administrativ, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, și corect a fost admisă acțiunea depusă de SRL „Farm Meat Processing” și SA „Carmez”.

Pentru observațiile arătate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a de a casa integral decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se casează integral decizia din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.
Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Mariana Pitic

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu

Victor Burduh